Biblical Faith and the Ways of Wisdom

Saved

Eric Grossman

Lecture 1: Am I a substitute for God? Joseph and the Wisdom of the Torah

בראשית ב':ט"ז-י"ז

(טז) וַיְצַוֹּ יהוה אֱלֹהִים עַל־הֲאָדֶם לֵאמֶר מִכְּל עֵץ־הַגֶּן אָכְל תּאֹכֵל: (יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טְוֹב וָלָע לָא תֹאכֵל מִמֶּנוּ כִּי בִּיֵּוֹם אֵכָלִךְ מִמֵּנוּ מִוֹת תָּמִוּת:

Genesis 2:16-17

(16) And God יהוה commanded the man, saying, "Of every tree of the garden you are free to eat; (17) but as for the tree of knowledge of good and bad, you must not eat of it; for as soon as you eat of it, you shall die."

בראשית מ׳

(א) וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הְאֵלֶה חֲטְאָוּ מִשְׁמָה מֶלֶדְ־מִצְרָיִם וְהָאֹפֶה לַאְדֹנֵיהֶם לְמֶלֶדְ מִצְרִים: (ב) וַיִּקְצִיף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סְרִיסֵיו עֻל שַׂר הַמַּשְׁלִים וְעַל שֵׂר הַמַּשְׁלִים וְעַל שֵׂר הַמִּשְׁלִים וְעַל שֵׂר הַמִּשְׁלִים נְעָל שֵׂר הַמִּשְׁמַר בֵּית שַׂר הַפַּבְּחִים אֶל־בֵּית הַסְּהַר מְלְּוֹם אֲשֶׁר הַפַּבְּחִים אֶל־בֵּית הַסְּהַר מְלְּוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסְוּר שֵׁם: (ד) ווִיִּשְּלֶד שֵׂר הַפַּבְּחִים אֶת־יוֹסֵף אִהָּם וַיְשְׁכֶר אֹתְם וַיִּהְיוֹ יְמִים אֶּתֹי הַלְמוֹ שְׁנִיהָיוֹ יְמִים בְּמִשְׁמְר: (ה) וַיְּחַלְמוּ חֲלֹמוֹ חֲלֹמוֹ שְׁנִיהֶׁם אֶישׁ בְּפִּתְרָוֹן חֲלֹמֵוֹ חֲלֹמִוֹ חֲלֹמוֹ חֲלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמְוֹ חֲלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמְוֹ חֲלֹמִוֹ חִלֹמְוֹ חֲלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמְוֹ חֲלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חֲלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמְוֹ חְלֹמְוֹ חֲלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמְוֹ חֲלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמוֹ חְלֹמְוֹ חְלֹמְוֹ חְלֹמְוֹ חְלֹמוֹ שְׁנִילְה אָלִילְה אָחָר אָישׁ בְּפִתְרְוֹן חֲלֹמִוֹ חְלֹמִוֹ חְלֹנִי הַ בְּיִלְה אָים בּיִילְה אִישׁ בְּפִתְרְוֹן חֲלֹמִוֹ בְּיִלְה אֵים בּיִיבְיִים הְיִים בְּיִבְיּים בְּיִיבְים בְּיִבְיּשׁ בְּבְּיִלְה אָישׁ בְּפְתְרְוֹן חֲלֹמִוֹ בְּיִים בְּיִבְר בְּיִים בְּיִים וְיִים בְּיִים וְבְּיִבְים בְּיִים בְּיִבְים וְבְּיִים וְיִים בְּיִים בְיִים וְיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּבְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִילְים בְּבְיִים בְּבְיִים בְּיִים בְּיִים בְיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיְיְבִים בְּיְיבִים בְּיְיבִי בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיְבְּים בְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹ בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִיבְּים בְּיבְים בְּיוֹים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיוֹם בְּיִים בְּיבְים בְּיבְים בְּים בְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹם בְּיְיבְּים בְּיְבְיים בְּיִים בְּיִים בְּים בְּיבְים בְי

Genesis 40

- (1) Some time later, the cupbearer and the baker of the king of Egypt gave offense to their lord the king of Egypt.
- (2) Pharaoh was angry with his two courtiers, the chief cupbearer and the chief baker, (3) and put them in custody, in the house of the prefect, in the same prison house where Joseph was confined.
- (4) The prefect assigned Joseph to them, and he attended them. When they had been in custody for some time, (5) both of them—the cupbearer and the baker of the king of Egypt, who were confined

הַמַּשָׁקֵה וָהָאֹפָּה אֲשֵׁר לְמֵלֶךְ מִצְּרַיִם אַשֵר אַסוּרֵים בִּבֵית הַסְּהַר: (ו) וַיָּבָא אַלֵיהֵם יוֹסֵף בַּבָּקֵר וַיַּרָא אֹתָם וְהִנָּם זעַפִּים: (ז) וַיִּשְאַל אָת־סְרִיםֵי פַּרְעֹה אָשֶּׁר אִתְּוֹ בְמִשְׁמֵר בֵּית אֲדֹנֵיו לֵאמִר מַדָּוּעַ פָּנֵיכֵם רָעִים הַיְּוֹם: (ה) וַיֹּאמְרְוּ אַלָּיו חַלְּוֹם חַלַּמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתָוֹ וַיּאֹמֵר אַלֶהֶם יוֹסָף הַלְוֹא לֵאלֹהִים פַּתְרֹנִים סַפָּרוּ־גַא לֵי: (ט) וַיְסַפֵּר שֵׂר־הַמַּשְׁקֵים אָת־חַלֹמִוֹ לִיוֹמֶף וַיָּאֹמֶר לוֹ בַּחַלוֹמִי וָהְנֵּה־גֵפֵן לְפָנֵי: (י) וּבַגֵּפֵן שׁלשָׁה שָׂרִיגֵם וָהָוֹא כִפֹּרָחַת עַלְתָה נְצֵּׁה הָבְשֵׁילוּ אַשִׁכִּלֹתֵיהַ עַנַבִים: (יא) וְכִוֹס פַּרְעָה בִּיַדֵי וָאֵקָּח אֵת־הָעַנָבִים וַאֵשָׂחָט אֹתָם אַל־כִּוֹס פַּרְעָׂה וָאָהֵן אֵת־הַכִּוֹס עַל־כֵּף פַּרְעָה: (יב) וַיָּאמֶר לוֹ יוֹטֶף זֶה פָּתִרנְוֹ יאַלשׁׁת הַשַּּרְגִּים שִׁלְשֵׁת יָמֵים הַם: (יג) בְּעִוֹד ן שִׁלְשֵׁת יַמִּים יִשֵּׂא פַרְעֹה אָת־רֹאשֶׁדְּ וַהַשִּׁיבִדְּ עַל־כַּגַּדְ וְנָתַתַּ כוֹס־פַּרְעֹה בִּיָדוֹ כַּמִשְׁפַּטֹ הַרָאשׁוֹן אֲשֵׁר הָיֵיתָ מַשָּׁמֶהוּ: (יד) כֵּי אָם־זִכַרְתַּנִי אָתִּדְּ כָּאֵשֶׁר יֶיטַב לָּךְ וְעָשֵּׁיתִ־נֵּא עִמַּדֵי חָסֵד וָהָזְכַּרְתַּנִי אֱל־פַּרְעָה וְהוֹצֵאתַנִי מְן־הַבַּיִת הַזָּה: (טו) כִּי־גָּנְב גָּנַבְתִּי מֵאֱרֶץ הָעִבְרֵים

in the prison—dreamed in the same night, each his own dream and each dream with its own meaning. (6) When Joseph came to them in the morning, he saw that they were distraught. (7) He asked Pharaoh's courtiers, who were with him in custody in his master's house, saying, "Why do you appear downcast today?" (8) And they said to him, "We had dreams, and there is no one to interpret them." So Joseph said to them, "Surely God can interpret! Tell me [your dreams]." (9) Then the chief cupbearer told his dream to Joseph. He said to him, "In my dream, there was a vine in front of me. (10) On the vine were three branches. It had barely budded, when out came its blossoms and its clusters ripened into grapes. (11) Pharaoh's cup was in my hand, and I took the grapes, pressed them into Pharaoh's cup, and placed the cup in Pharaoh's hand." (12) Joseph said to him, "This is its interpretation: The three branches are three days. (13) In three days Pharaoh will pardon you and restore you to your post; you will place Pharaoh's cup in his hand, as was your custom formerly when you were his cupbearer. (14) But think of me when all is well with you

וָגַם־פֿה לא־עַשִּׁיתֵי מְאוֹמָה כֵּי־שָּׁמְוּ אֹתֵי בַּבּוֹר: (טז) וַיַּרָא שַׂר־הַאֹפִים כֵּי טוֹב פָתָר וַיּאֹמֶר אֱל־יוֹסֶׁף אַף־אֲנִי בַּחַלוֹמִי וָהְנֵּה שָׁלשֵה סַלֵּי חֹרֵי עַל־ראשׁי: (יז) וּבַפֵּל הַעַלִיוֹן מִכָּל מַאֲכֵל פַּרְעָה מַעֲשֵׁה אֹפָה וָהַעֹוֹף אֹכֵל אֹתֵם מִן־הַסֵּל מֵעֵל רֹאִשֵׁי: (יח) וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֵה פָּתִרנְוֹ שׁלשׁׁת הַפַּלִּים שׁלְשֵׁת יָמֵים הֶם: (יט) בְּעִוֹד ן שָׁלְשֶׁת יָמִים יְשֵּׂא פַּרְעָה אַת־רָאשָׁךּ מֵעַלֵּיף וְתַלֵּה אוֹתְךָּ עַל־עֵץ וָאָכֵל הָעֲוֹף אֵת־בִּשָּׂרִךְּ מֵעָלֵידְ: (כ) וַיִּהִי ן בַּיִּוֹם הַשָּׁלִישִׁי יִוֹם הַלֵּדֶת אֵת־פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֵּה לְכָל־עַבָדֵיו וַיִּשָּׁא אֵת־רְאֹשׁ ן שַׂר הַמַּשָׁקִים וָאָת־רָאשׁ שֵׂר הַאֹפֵים | בְּתְוֹךְ עַבָּדֵיו: (כא) וַיָּשֶׁב אֵת־שֵׂר הַמַשָּׁקֵים עַל־מַשָּׁקָהוּ וַיָּתֵן הַכְּוֹס עַל־כַּף פַּרְעָה: (כב) וְאֱת שֵׂר הָאֹפֶים תַּלֵה בַּאַשֵׁר פָּתֵר לָהֵם יוֹסֵף: (כג) וִלְאֹ־זָכֵר שַׁר־הַמַּשְׁקֵים אָת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחָהוּ:

again, and do me the kindness of mentioning me to Pharaoh, so as to free me from this place. (15) For in truth, I was kidnapped from the land of the Hebrews; nor have I done anything here that they should have put me in the dungeon." (16) When the chief baker saw how favorably he had interpreted, he said to Joseph, "In my dream, similarly, there were three openwork baskets on my head. (17) In the uppermost basket were all kinds of food for Pharaoh that a baker prepares; and the birds were eating it out of the basket above my head." (18) Joseph answered, "This is its interpretation: The three baskets are three days. (19) In three days Pharaoh will lift off your head and impale you upon a pole; and the birds will pick off your flesh." (20) On the third day—his birthday—Pharaoh made a banquet for all his officials, and he singled out his chief cupbearer and his chief baker from among his officials. (21) He restored the chief cupbearer to his cupbearing, and he placed the cup in Pharaoh's hand; (22) but the chief baker he impaled—just as Joseph had interpreted to them. (23) Yet the chief

cupbearer did not think of Joseph; he forgot him.

בראשית מ״א

(א) וַיִּהִּי מִקָּץ שָׁנָתַיִם יָמֵים וּפַּרְעָה חֹלֵם וָהְגֵּה עֹמֵד עַלֹּ־הַיִּאְֹר: (ב) וְהָגֵּה מְן־הַיִּאֹר עלת שבע פַּרות יְפוֹת מַרְאֵה וּבְרִיאָת בַשַּׁר וַתִּרְעֵינָה בַּאַחוּ: (ג) וִהְנֶּה שֵבַע פַּרְוֹת אֲחֶרוֹת עֹלְוֹת אַחֲרֵיהֵן מְן־הַיִאֹר רַעוֹת מַרָאֵה וְדַקּוֹת בַּשָּׂר וַתַּעַמֶּדְנָה אֱצֵל הַפָּרוֹת עַל־שָׁפֵת הַיִאָר: (ד) וַתּאַכֵּלְנָה הַפָּרוֹת רַעָּוֹת הַמַּרְאֵהֹ וְדַקֹּת הַבָּשָּׁר אָת שַבַע הַפַּרוֹת יִפָּת הַמַּרְאֵה וָהַבְּרִיאָת וַיִּיקֵץ פַּרְעָה: (ה) וַיִּישָׁן וַיַּחַלְם שׁנֵית וָהְנֵה וֹ שֵׁבַע שִׁבֵּלִים עֹלָוֹת בִּקַנָה אֶחֶד בּרִיאָוֹת וָטֹבָוֹת: (וֹ) וְהָנֵּה שֶׁבַע שְׁבֵּלְים דַקּוֹת וּשָׁדוּפָּת קַדֵים צֹמְחוֹת אַחַרֵיהֵן: (ז) וַתִּבְלַעְנַה הַשָּׁבֵּלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֵׁבַע הַשָּבֵּלִים הַבְּרִיאָוֹת וְהַמְּלֵאָוֹת וַיִּיקֵץ פַּרְעָה וִהָנֵה חֲלְוֹם: (ח) וַיִּהֵי בַבּׂקֵל וַתְּפֵּעֵם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרֵא אָת־כָּל־חַרְטָמֵי מִצְרַיִם וְאֵת־כָּל־חַכָּמֵיהָ וַיִּסַפֶּר פַּרִעָה לָהֵם אֵת־חַלמוֹ וְאֵין־פּוֹתֵר אוֹתָם לְפַרִעְה: (ט) וַיִּדַבֵּר שַׂר הַמַּשְׁלְּים

Genesis 41

(1) After two years' time, Pharaoh dreamed that he was standing by the Nile, (2) when out of the Nile there came up seven cows, handsome and sturdy, and they grazed in the reed grass. (3) But presently, seven other cows came up from the Nile close behind them, ugly and gaunt, and stood beside the cows on the bank of the Nile; (4) and the ugly gaunt cows ate up the seven handsome sturdy cows. And Pharaoh awoke. (5) He fell asleep and dreamed a second time: Seven ears of grain, solid and healthy, grew on a single stalk. (6) But close behind them sprouted seven ears, thin and scorched by the east wind. (7) And the thin ears swallowed up the seven solid and full ears. Then Pharaoh awoke: it was a dream! (8) Next morning, his spirit was agitated, and he sent for all the magician-priests of Egypt, and all its sages; and Pharaoh told them his dreams, but none could interpret them for Pharaoh. (9) The chief cupbearer then spoke up and said to Pharaoh, "I

אַת־פַּרִעָּה לֵאמָר אַת־חַטָאַי אַנִי מַזְכָּיר יִּהְנֹם: (י) פַּרְעָה קָצַף על־עֲבָדֶיו וַיִּהֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמֵׁר בָּית שֵׂר הַטַּבְּחִׁים אֹתִּי וְאֵת שֵׂר הָאֹפִים: (יא) וַנַּחַלְמֶה חֲלָוֹם בְּלַיְלָה אֶחָד אַנִי וָהָוּא אֵישׁ כִּפִּתְרְוֹן חֲלֹמְוֹ חָלֵמְנוּ: (יב) וְשַּׁם אָתַׁנוּ נֵעַר עְבָרָי עֵבֶד לְשֵׁר הַטַבַּחִים וַנִּסַפֵּר־לוֹ וַיִּפְתַּר־לֵנוּ אֶת־חַלֹמֹתֵינוּ אֵישׁ כַּחַלֹמְוֹ פָּתֵר: (יג) וַיְהֶי בַּאַשֵׁר פַּתַר־לֵנוּ כֵּן הָיָה אֹתֵי הַשִּׁיב עַל־כַּנֵּי וְאֹתְוֹ תָלֵה: (יד) וַיִּשְׁלֵח פַּרְעֹה וַיִּקַרָא אֵת־יוֹסֶׁף וַיִּרִיצֶהוּ מִן־הַבָּוֹר וַיִגַלַּחֹ וַיָּחַלֵּף שְׂמְלֹתֵׁיו וַיַּבְאׁ אֱל־פַּרְעָה: (טו) יַאָמֶר פַּרָעה אֱל־יוֹסֶׁף חַלְּוֹם חַלְּמְתִּי וּפֹתֵר אֵין אֹתָוֹ וַאֵּנִי שָׁמַעִּתִּי עָלֵיךּ לֵאמֹר חַלָּוֹם לְפָתָּר אֹתְוֹ: (טז) וַיַּּעַן יוֹסֵף אָת־פַּרְעָה לָאמָר בִּלְעָדֵי אֱלֹהִים יַעָנֵה אַת־שָׁלְוֹם פַּרְעָה: (יז) וַיִּדַבֵּר פַּרְעָה אַל־יוֹסֵף בַּחַלֹמִי ...

must make mention today of my offenses. (10) Once Pharaoh was angry with his servants, and placed me in custody in the house of the prefect, together with the chief baker. (11) We had dreams the same night, he and I, each of us a dream with a meaning of its own. (12) A Hebrew youth was there with us, a servant of the prefect; and when we told him our dreams, he interpreted them for us, telling each of the meaning of his dream. (13) And as he interpreted for us, so it came to pass: I was restored to my post, and the other was impaled." (14) Thereupon Pharaoh sent for Joseph, and he was rushed from the dungeon. He had his hair cut and changed his clothes, and he appeared before Pharaoh. (15) And Pharaoh said to Joseph, "I have had a dream, but no one can interpret it. Now I have heard it said of you that for you to hear a dream is to tell its meaning." (16) Joseph answered Pharaoh, saying, "Not I! God will see to Pharaoh's welfare." (17) Then Pharaoh said to Joseph, "In my dream...

...I have told my magician-priests, but none has an explanation for me." (25) And Joseph said to Pharaoh, "Pharaoh's ָוָאֹמַר' אֵל־הַחַרִטְמִּים וְאֵין מַגִּיד לֵי: (כה) וַנְאֹמֶר יוֹסֵף אֵל־פַּרִעָּה חַלְוֹם פַּרִעָה אֵחָד הָוּא אֵת אֲשֶׁר הָאֵלֹהֵים עֹשֵׂה הָגִּיד לְפַרְעָה: (כו) שֶבַע פָּרְת הַטֹּבֹת שֶבַע שָׁנִים הַנָּה וְשֵׁבַע הַשִּׁבֵּלִים הַטֹּבֹת שֲבַע שָׁנֵים הַנָּה חַלְּוֹם אֱחֶד הְוּא: (כז) וְשֵׁבַע הַבְּלוֹת הָרַלֹּוֹת וְהָרָעֹת הָעֹלְוֹת אַחֲרֵיהֵׁן בּ שַבַע שָׁנִים הַנָּה וְשֵׁבַע הַשְּׁבֵּלִים הָרֶלְּוֹת ישָרָפִוֹת הַקָּדֵים יִהְיֹּוּ שֵׁבַע שָׁנֵי רַעֲב: (כח) הְוֹא הַדָּבֶּר אֲשֵׁר דִּבֵּרְתִּי אֱל־פַּרְעָה צַשַׁר הָאֵלהֵים עשה הַרְאָה אֵת־פַּרְעָה: (כט) הָנֵה שֶׁבַע שָׁנִים בַּאָוֹת שָׂבֵע גַּדְוֹל בָּכָל־אֱרֶץ מִצְרֵיִם: (ל) וְּלָּמוּ שֵׁבַע שִׁנֵי רָעָב' אַחֲרֵיהֶוֹ וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשָּׂבֶע בִּאֵרֵץ מִצְרֵיִם וְכִלֵּה הָרָעֵב אֵת־הָאֵרֵץ: (לא) וְלָא־יִוָּדֵע הַשָּׂבָע בָּאָבץ מִפְּנֵי הָרָעֵב ַהַהָוּא אַחַבִי־כֵן כֵּי־כָבֵד הְוּא מִאְד: (לב) וְעַׂל הִשָּׁנְוֹת הַחֲלֶוֹם אֵל־פַּרְעָה פַּעַמֵיִם בִּי־נָכָוֹן הַדָּבַר מֵעֵם הָאֵלהִים וּמִמְהֵר הָאֱלֹהֶים לַעֲשֹׂתְוֹ: (לג) וְעַתָּה יֵרֵא פַּרְעֹה אַישׁ נָבְוֹן וִחָכֶם וִישִׁיתֵהוּ עַל־אֱרֵץ מִצְרֵיִם: (לד) יַעֲשֶׂה פַרְעֹה וְיַפְקֵּד פִּקּדִים עַל־הָאָרֶץ וִחָמֵשׁ אֵת־אֵרֶץ מִצְרַיִם בשבע שני השבע: (לה) ויקבצו

dreams are one and the same: Pharaoh has been told what God is about to do. (26) The seven healthy cows are seven years, and the seven healthy ears are seven years; it is the same dream. (27) The seven lean and ugly cows that followed are seven years, as are also the seven empty ears scorched by the east wind; they are seven years of famine. (28) It is just as I have told Pharaoh: Pharaoh has been shown what God is about to do. (29) Immediately ahead are seven years of great abundance in all the land of Egypt. (30) After them will come seven years of famine, and all the abundance in the land of Egypt will be forgotten. As the land is ravaged by famine, (31) no trace of the abundance will be left in the land because of the famine thereafter, for it will be very severe. (32) As for Pharaoh having had the same dream twice, it means that the matter has been determined by God, and that God will soon carry it out. (33) "Accordingly, let Pharaoh find someone who's discerning and wise, whom you can set over the land of Egypt. (34) And let Pharaoh take steps to appoint overseers over the land, and organize the land of Egypt in the seven years of

אָת־כְּל־אُכֶל הַשָּׁנִים הַטֹּבוֹת הַבְּאָת הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ־בְּר תַּחַת יִד־פַּרְעָה אָכֶל בָּעְרֵים וְשָׁמְרוּ: (לו) וְהָיָה הָאָכֶל לְפִקְּדוֹן לְאָׁרֶץ לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרְעָׁב אֲשֶׁר תִּהְיֶין בְּאָרֶץ מִצְרֵים וְלְא־תִכְּרֵת הָאֶרֶץ בְּרְעֲב: בְּאָרֶץ מִצְרָים וְלְא־תִכְּרֵת הָאֶרֶץ בְּרְעֵב: (לז) וַיִּיטִב הַדְּבֶר בְּעִינֵי פַרְעָׂה וּכְעִינֵי בְּל־עֲבְדִיו: (לח) וַיִּאֹמֶר פַּרְעָה אֶלֹהִים בְּוֹ: הָנִמְצְא כְזֶּה אִישׁ אֲשֶׁר רְוּחַ אֱלֹהִים בְּוֹ: (לט) וַיְּאֹמֶר פַּרְעֹה אֶלֹ־יוֹסֵׁף אַחֲבֵרי הוֹדְיעַ אֶלֹהָים אוֹתְךְ אֶת־כְּלֹ־זְאֹת אֵין־נָבְוֹן

plenty. (35) Let all the food of these good years that are coming be gathered, and let the grain be collected under Pharaoh's authority as food to be stored in the cities. (36) Let that food be a reserve for the land for the seven years of famine which will come upon the land of Egypt, so that the land may not perish in the famine." (37) The plan pleased Pharaoh and all his courtiers. (38) And Pharaoh said to his courtiers, "Could we find another like him—a man with the divine spirit?" (39) So Pharaoh said to Joseph, "Since God has made all this known to you, there is none so discerning and wise as you.

בראשית מ"ו:ב'-ג'

(ב) וַיּאֹמֶר אֱלֹהֵים | לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאַׂת הַלַּיִּלְה וַיִּאמֶר יַצְלָב | יַצְלָב וַיִּאמֶר הִנֵּנִי: (ג) וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אָבֶיךְ אַל־תִּירָא מֵרְדָה מִצְלַיְמָה כִּי־לְגִוֹי גָּדְוֹל אַשִׂימִךְ שַׁם:

Genesis 46:2-3

(2) God called to Israel in a vision by night: "Jacob! Jacob!" He answered, "Here." (3) "I am God, the God of your father's [house]. Fear not to go down to Egypt, for I will make you there into a great nation.

בראשית ל"ט

Genesis 39

(7) After a time, his master's wife cast her eyes upon Joseph and said, "Lie with

(ז) וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הְאֵׁלֶּה וַתִּשְׂא
אֲשֶׁת־אֲדֹנְיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתְּאֹמֶר
שִׁכְבָּה עִמֶּי: (ח) וַיְמְאֵׁן | וַיֹּאֹמֶר
אֶל־אֵשֶׁת אֲדֹנִיו הַן אֲדֹנִי לֹא־יָדָע אִתְּי מַה־בַּבְּיִת וְכְל אֲשֶׁר־יֶשׁ־לְוֹ נְתַן בְּיִדִי: (ט)
אֵינֶנוּ גָדוֹל בַבַּיִת הַיֻּה מְמֶּנִי וְלְא־חְשֵׂךְ
מִמֶּנִי מְאֹנְמָה כִּי אִם־אוֹתֶךְ בַּאֲשֶׁר
אַתְּיאשְׁתְוֹ וְאֵיךְ אֱעֱשֶׂה הְרָעֲה הַגְּדֹלְהֹ
הַוֹּאֹת וְחַטֵאתִי לֵאלֹהֵים:

me." (8) But he refused. He said to his master's wife, "Look, with me here, my master gives no thought to anything in this house, and all that he owns he has placed in my hands. (9) He wields no more authority in this house than I, and he has withheld nothing from me except yourself, since you are his wife. How then could I do this most wicked thing, and sin before God?"

(כא) וַיְהֶי יהוה אֶת־יוֹסֵׁף וַיֵּט אֵלֶיו חֲסֶד וַיִּתֵּן חִבּׁוֹ בְּעִינֵי שָׂר בֵּית־הַסְּהַר: (כב) וַיִּתֵּן שָׂר בִּית־הַסְּהַר בְּיַד־יוֹסֵׁף אֻת וַיִּתְּן שַׂר בִּית־הַסְּהַר בְּבִית הַסְּהַר וְאֵת בְּל־אֲשֶׁר עִשִׁים שְׁם הְוּא הְיָה עֹשֶׂה: (כג) אֵין | שַׂר בִּית־הַסְּהַר רֹאֶה אֶת־כְּל־מְאוּמְה בְּיָדׁוֹ בַּאֲשֶׁר יהוה אִתְּוֹ וַאֲשֶׁר־הְוּא עֹשֶׂה יהוה מַצְלְיחַ: (21) יהוה was with Joseph—extending kindness to him and disposing the chief jailer favorably toward him. (22) The chief jailer put in Joseph's charge all the prisoners who were in that prison, and he was the one to carry out everything that was done there. (23) The chief jailer did not supervise anything that was in Joseph's charge, because הוה was with him, and whatever he did יהוה made successful.

בראשית נ':ט"ו-כ'

(טו) וַיִּרְאָוּ אֲחֵי־יוֹסֵףּ כִּי־מֵת אֲבִיהֶּם וַיִּאמְרֹוּ לְוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב יְשִׁיבֹ לְנוּ אֵת כָּל־הָרָלְּה אֲשֶׁר גִּמֵלְנוּ אֹתְוֹ: (טז)

Genesis 50:15-20

(15) When Joseph's brothers saw that their father was dead, they said, "What if Joseph still bears a grudge against us and pays us back for all the wrong that וֹיְצַוּׁוּ שֶׁלִּ־יוֹמֵף לֵאמֶר אָבֵיךּ צִּוְּה לִפְּנֵי מוֹתוֹ לֵאמְר: (יז) כְּה־תֹאמְרָוּ לְיוֹמֵף אֲנְּא שְׂא נְא פָּשַׁע אַחֶיךּ וְחַטְּאתָם כִּי־רָעָה גְמְלוּדְּ וְעַהְּהֹ שָׂא נְא לְפָשַׁע עַבְדֵי שֵּלֹהֵי אָבֵידְ וַיִּבְּךְ יוֹמֵף בְּדַבְּרָם אֵלְיו: (יח) וַיֵּלְכוּ גַם־שֶּׁחְיו וְיִפְּלְוּ לְפָנֵיו וַיִּאמְרוּ הִנֶּנְנּוּ לְךָּ לַעֲבְדִים: (יט) וַיְּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹמֵף לַעֲבְדִים: (יט) וַיְּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹמֵף וְאַהֶּם חֲשַׁבְתָּם עָלֵי רְעָה אֱלֹהִים אֲנִי: (כ) וְאַהֶּם חֲשַׁבְתָּם עָלֵי רְעָה אֱלֹהִים חֲשָׁבָה לְטֹבְּה לְמַעַן עֲשֶׂה כַּיִּוֹם הַזֶּה לְהַחְיֹת we did him!" (16) So they sent this message to Joseph, "Before his death your father left this instruction: (17) So shall you say to Joseph, 'Forgive, I urge you, the offense and guilt of your brothers who treated you so harshly.' Therefore, please forgive the offense of the servants of the God of your father's [house]." And Joseph was in tears as they spoke to him. (18) His brothers went to him themselves, flung themselves before him, and said, "We are prepared to be your slaves." (19) But Joseph said to them, "Have no fear! Am I a substitute for God? (20) Besides, although you intended me harm, God intended it for good, so as to bring about the present result—the survival of many people.